

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om folkeforsikring. [Vedrørende lovforslaget om pension og hjælp til enker m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1955, fremsættelsen i tidenden sp. 2724).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg (vedrørende hjælp til enlige mødre).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1957, fremsættelsen i tidenden sp. 2724).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Kaj Andresen: Efter den vedtagelse af loven om pension og hjælp til enker m. fl., som netop har fundet sted i det høje ting, vil det være nødvendigt i konsekvens af de nye bestemmelser at foretage visse ændringer i de to lovområder, der berøres heraf, nemlig folkeforsikringsloven og lov om offentlig forsorg. Jeg kan derfor kun udtale tilfredshed med, at den højtærede socialminister så hurtigt har fremsat de her foreliggende forslag. Det vil lette arbejdet for dem, der skal administrere den nye enkepensionslov.

Det drejer sig om ændringer i folkeforsikringsloven, som jo mest er af redaktionel karakter, og det drejer sig om ændringer i lov om offentlig forsorg. Her er det væsentlig ændringer af § 282, der hidtil har indeholdt alle reglerne om den særlige hjælp til enker og enlige. Da nu hjælpen til enker er overført til enkepensionslovens kapitel II, for at man i den lov kan have samlet alle ydelser til enker, foreslås § 282 ændret til at gælde for de øvrige enlige kvinder og følger i øvrigt de hidtidige regler.

I tilknytning til forslaget vedrørende folkeforsikringsloven vil jeg gøre den højtærede socialminister opmærksom på, at der i det forslag om pension til ældre pensionister, som for tiden er til behandling her i tinget, findes bestemmelser om pensionisternes ret til folkepensionens mindstebeløb og indtægtsbestemt folkepension. Så

vidt jeg kan se, er de regler om beregning af den indtægtsbestemte folkepension, som findes heri, ikke i overensstemmelse med folkepensionsloven, men vil kræve visse ændringer. Jeg vil gerne spørge den højtærede socialminister, om sådanne ændringer eventuelt kan gennemføres under behandlingen af det foreliggende lovforslag eller ministeren ønsker at fremsætte selvstændigt forslag herom senere.

Jeg kan i øvrigt anbefale begge lovforslag til hurtig behandling.

Søren Andersen: De to lovforslag repræsenterer faktisk kun redaktionelle ændringer og ændringer, der er nødvendiggjort af vedtagelsen af loven om enkepension.

Der er dog i forslaget til lov om ændring i folkeforsikringsloven en enkelt reel ændring, som vi også finder rimelig og påkrævet. Det skulle jo ikke være sådan, at den ganske enkelte medborger, der kunne få indtægtsreguleret folkepension, men som måske af personlige grunde ikke ønsker den, men nøjes med mindstepensionen, så også skulle straffes på den måde, at han ikke kunne få de normale sygekassedagpenge. Vi er indforstået med og synes, det er rimeligt, at denne ændring finder sted, så vedkommende i fremtiden kan få normale sygekassedagpenge.

Jeg skal i det hele taget anbefale begge lovforslag.

Erna Sørensen: Det konservative folkeparti kan tiltræde de 2 lovforslag, vi her har til behandling, idet det jo, som det tidligere er nævnt, kun drejer sig om tekniske ændringer som følge af den nu vedtagne enkepensionslov.

Else Zeuthen: Jeg skal blot sige, at det radikale venstre vil være med til en hurtig gennemførelse af de 2 foreliggende lovforslag.

Ayoö Herbøl: Retsforbundet kan give tilslutning til de ændringer i lov om folkeforsikring og i lov om offentlig forsorg, der følger af den lige vedtagne lov om pension til enker. Vi kan også tilslutte os realitetsændringen i § 18, stk. 1, nr. 3, hvorefter de personer, der alene får folkepensionens mindstebeløb, i tilfælde af sygdom nu vil

[Ayoë Herhøl.]

få dagpenge efter sygekassens normale regler.

Jeg vil dog gerne spørge den højtærede socialminister, om det er muligt at foretage en ændring i folkeforsikringslovens § 40, stk. 5, nr. 3, og stryge sætningen i sidste linje: „f. eks. fordi barnefaderen ikke kan identificeres“. Det vil give overensstemmelse mellem folkeforsikringsloven og loven om pension og hjælp til enker, som vi nu lige har vedtaget, og hvori denne sætning er strøget.

Ragnhild Andersen: Ja, det er jo allerede sagt, at de foreslåede ændringer til folkeforsikringsloven overvejende er af teknisk art, og dem kan vi naturligvis tiltræde. Vi kan også tiltræde ændringen om, at af folkepensionister skal kun de, der i henhold til § 39, stk. 1, får folkepension, komme ind under reglen om nedsat sygehjælp.

Ændringerne i forsorgsloven kan vi også tiltræde; de er udelukkende af teknisk art. Derudover ønsker jeg dog at tilføje, at mit parti fortsat har den opfattelse, at man, omend man nu gennemfører enkepensionsloven, ikke har ydet tilstrækkelig håndsrækning til de enlige mødre, der er i trang for hjælp, og som fortsat, når de kommer i trang, vil være henvist til hjælp efter forsorgsloven og ikke efter enkepensionsloven. Det vil de være, når de har behov for underholdshjælp og uddannelseshjælp og ikke er enker.

Vi stillede som bekendt 4 ændringsforslag, da loven om enkepension var til anden behandling. Såvel ministeren som udvalgets ordfører og de øvrige partier afviste dem, og både ministeren og udvalgets ordfører bebrejdede mig, at jeg hermed foreslog store principielle ændringer i forsorgsloven. Nu behandler vi jo ændringer i forsorgsloven i forbindelse med enkepensionslovens revision, og det må vel så være stedet her at rejse de spørgsmål, som man mente det var teknisk forkert at foreslå ændret under enkepensionslovens behandling. Uden at gentage min argumentation for vore ændringsforslag ved første og anden behandling af forslag til lov om enkepension vil jeg derfor opfordre til, at man i det udvalg, der skal behandle disse lovforslag, tager hensyn

til de ændringer, vi har foreslået. Det drejer sig om størrelsen af den hjælp, der i trangs-tilfælde kan ydes enlige mødre med børn i underholdshjælp og i uddannelseshjælp. Min gruppe mener fortsat, at underholdshjælpen og uddannelseshjælpen, når enlige mødre ikke har nogen indtægt ved siden af, bør være af samme størrelse som enkepensionen og ikke, som det foreslås her i forsorgsloven, 15 pct. lavere. Vi mener også, at der til særlig vanskeligt stillede enlige mødre efter kommunalbestyrelsens skøn bør kunne ydes det særlige moderbidrag, som vi stillede ændringsforslag om ved enkepensionslovens behandling, når der er trang derfor i disse vanskeligt stillede hjem.

Sluttelig mener vi — ligesom 1953-betænkningen „Den enlige Moder“ gik ind for — at indtægtsgrænserne må væk. Det blev sagt ved enkepensionslovens behandling, at dermed ville man vælte trangsgrænserne. Ja, det er rigtigt, det vil vi; vi vil vælte trangsgrænserne. Når det drejer sig om mødre, der stilles ene om forsørgelse af deres børn, er det kommunisternes opfattelse, at sådanne mødre under alle forhold uanset indtægt må have ret til faderbidraget, sådan som enkelovskommissionen foreslog det. Det vil kun koste, som jeg oplyste sidste gang, 4,5 mill. kr. at ophæve indtægtsgrænserne, og jeg vil gerne tilføje, at der kan ikke være tvivl om, at der vil spares betydelige midler ved administrative forenklinger, hvis man ophæver indtægtsgrænserne.

§ 194 i forsorgsloven er med de fastsatte indtægtsgrænser en hindring for tusinder af mødre, enker og andre. Jeg nævnte forleden dag, at 3 000 enker fortaber retten til deres enkebørnspenge på grund af disse meningsløse indtægtsgrænser, og det er en kendt sag, at mange enlige mødre bringes til fortvivlelse, fordi der er disse bestemmelser i § 194. De vil se sådan på det, at når de bliver alene, må dog i hvert fald faderbidraget til barnet tilkomme dem. Det samme syn har vor gruppe. Derfor mener vi, at indtægtsgrænserne må falde. Samfundet må ofre de millioner, det vil koste at give de enlige mødre sikkerhed for, at de til enhver tid uanset indtægt, og uanset om faderen er død eller han ikke vil eller ikke kan betale, skal have ret til at få

[Ragnhild Andersen.]

deres penge. Og betaler faderen ikke, eller lever han ikke, må pengene udlægges af det offentlige.

Jeg opfordrer til, at man i udvalget ser på disse vore ændringsforslag og forbedrer forsorgsloven i overensstemmelse med dem. I modsat fald må vi forbeholde os at vende tilbage til spørgsmålene ved anden behandling og eventuelt stille ændringsforslag dér.

Socialministeren (Bomholt): Jeg takker for den velvillige behandling, lovforslagene har fået fra alle sider.

Det ærede medlem hr. Kaj Andresen rejste spørgsmål om § 282 i forsorgsloven, og også det ærede medlem fru Ayoë Herbøl rejste et spørgsmål i tilknytning til forsorgsloven. Jeg vil finde det naturligt, at vi taler lidt nærmere om disse små problemer i det udvalg, der formentlig bliver nedsat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Kaj Andresen: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udskydelse af revision af lov om forsorgslovens § 257 vedrørende taleledende.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1805, fremsættelsen i tidenden sp. 2644).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hjortnæs: Den højtærede socialminister foreslår revisionen af denne lov udskudt til folketingsåret 1960-61. Jeg forstår, at motiveringen er, at folkeskolens særundervisning er inde i en meget stærk udvikling, og at de endelige retningslinjer for gennemførelsen af denne undervisning først vil

kunne tilrettelægges, når det af undervisningsministeriet i august 1955 nedsatte udvalg vedrørende særundervisning har afgivet sin betænkning, og det må vel være rimeligt, at man afventer denne betænkning.

Det er rigtigt, at det lovforslag, man behandlede i 1954, alene omhandlede den undervisning, der blev givet efter forsorgsloven, men baggrunden var jo den, at rammerne for undervisningen på statens institut for taleledende var sprængt; ventelisten var stadigt voksende og var i 1953 helt oppe på 1 204, og ventetiden var mange gange 2 år. For at klare dette mente man, at et langt større antal end dengang burde behandles og undervises af lokalt praktiserende talelærere og i folkeskolens særklasser, og at statens taleinstitut så kunne beskæftige sig med de mere og særlig vanskelige tilfælde. Man var ligeledes mig bekendt enig om, at det var ønskeligt, at undervisningen i den udstrækning, det var muligt, foregik i nærheden af pågældendes hjem, hvorved miljøforandringen kunne undgås. For at få dette forhold forbedret var det, man vedtog at gøre disse udgifter til statsudgifter.

Jeg går ud fra, at de ændringer, der blev vedtaget i 1954, har været medvirkende til, at man har kunnet høste erfaringer på områder, der er fyldt med problemer, og ligeså håber jeg, at det har været medvirkende til en lettere adgang til uddannelse af de nødvendige lærere og lægevidenskabelige medarbejdere på disse områder. Det må ligeledes have hjulpet noget med den særundervisning, der foregår i folkeskolen. Spørgsmålet er blot, om samarbejdet skolerne imellem er tilfredsstillende.

Udvalget, der i 1954 arbejdede med loven, fremhævede over for den daværende højtærede minister, at alt, hvad der kunne overføres til den almindelige folkeskole, burde overføres, og at denne lov kun skulle betragtes som dækning for de svære tilfælde, og hvor det var umuligt på anden måde at skaffe kvalificeret undervisning. Jeg spørger derfor den højtærede minister, om der har vist sig vanskeligheder med at få kommunerne til at påtage sig de udgifter til folkeskolen, som denne undervisning medfører. Jeg tænker her særlig på de ordblinde. Det er vist rigtigt at sige, at på et